

Motion till riksdagen 2022/23:2034

av **Olle Thorell m.fl. (S)**

En nollvision för mäns våld mot kvinnor

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa en nollvision för mäns våld mot kvinnor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I en granskning kunde vi läsa om över 800 gömda kvinnor som lever i ett skräckväld med anledning av sina tidigare partner. Männerna, som får röra sig fritt, ägnar mycket av sin vakna tid åt att göra livet för dessa kvinnor till ett helvete. Kvinnorna – som får gömma sig, byta personnummer, placera om barnen i nya skolor, flytta ständigt, inte kan skaffa jobb, inte kan uppsöka vård tryggt, inte kan ha ett normalt liv – blir svikna av samhället.

Även om åtgärder har vidtagits, när det gäller både resurser och strategier för förebyggande och bekämpande av detta våld, så behöver frågan prioriteras ännu mer.

Inte sällan tvingas barn bevittna våldet, och kostnaderna för samhället är enorma. Situationen är oacceptabel och ovärdig ett av världens mest jämställda länder. Det här är ett samhällsproblem som förtjänar största möjliga politiska uppmärksamhet. Det är dags att skicka en tydlig signal till oss själva och alla andra – det är dags att införa en nollvision för mäns våld mot kvinnor.

Våld i nära relationer pågår ofta i det tysta. Det kan vara maken eller sambon som slår, och våldet utövas ofta i hemmet. En nollvision skulle öka kännedomen om problemet och öppna upp det offentliga samtalet. Fler skulle våga prata om sina erfarenheter, och förhoppningsvis skulle en nollvision på sikt förändra samtalstonen i både fikarum och skolor.

Den S-ledda regeringen lade fram en nationell strategi om mäns våld mot kvinnor och har sett till att Sverige numera har den tuffaste sexualbrottslagstiftningen någonsin. Det är viktigt att fler gärningsmän som begår brott mot kvinnor ställs inför rätta. De förstärkningar som nu görs av polisen och övriga rättskedjan är välkomna, och det är viktigt att de ökade resurserna också riktas mot att utradera mäns våld mot kvinnor.

Under pandemin när mer tid tillbringas hemma riskerar våld i nära relationer att öka. Isolering kan medföra en längre tid utan avbrott tillsammans med våldsutövare samt att tillgång till stödinsatser försvåras. Därför avsatte regeringen 100 miljoner kronor under 2020 till civilsamhällesorganisationers arbete med barn och unga i utsatta situationer samt med våldsutsatta kvinnor, barn och hbtq-personer och mot våld i nära relationer. Stödet ska bidra till att lindra den förstärkta utsatthet som kan drabba dessa grupper om de exempelvis inte kan gå till jobbet eller skolan eller delta i fritidsverksamheter eller måste isolera sig i hemmet. Insatserna kan även gå till ökad närvaro på nätet för att nå ut till utsatta grupper, till exempel kvinnor, barn och hbtq-personer som riskerar eller utsätts för våld inklusive hedersvåld.

I höstbudgeten 2020 förstärkte regeringen arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Verksamheten vid det nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck som finns vid Länsstyrelsen i Östergötlands län har utvecklats och permanentats i form av ett nationellt kompetenscentrum.

Regeringen tillförde också 180 miljoner kronor 2021 för att öka kunskapen och kompetensen när det gäller hedersrelaterat våld. Det kan handla om kompetensutvecklingsinsatser och myndighetsgemensamma uppdrag bland annat för att öka samverkan mellan centrala aktörer, vilket i sin tur kan ge bättre resultat.

I regeringens budgetproposition för 2021–2023 aviserades åtgärder för sammanlagt 2,3 miljarder kronor, varav 1,2 miljarder kronor ska vara permanenta tillskott. De största posterna var medel till kvinno- och tjejjourer, skyddade boenden samt åtgärdsprogram gällande mäns våld mot kvinnor. Dessutom satsar man sammanlagt 75 miljoner kronor de kommande tre åren på en expertgrupp som ska jobba med hur kommuner ska kunna erbjuda boende på längre sikt till folk som har utsatts för våld.

Det krävs krafttag för att stoppa kvinnors utsatthet för mäns våld. Regeringen har därför tagit initiativ till ett åtgärdsprogram som omfattar 40 punkter för att bland annat stärka det förebyggande arbetet, förbättra samhällets förmåga att upptäcka våldsutsatthet, effektivisera brottsbekämpningen samt förbättra kunskap och metodutveckling.

I slutet av mandatperioden föreslog den socialdemokratiska regeringen ett flerårigt åtgärdsprogram. Arbetet mot mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel ska tillföras permanenta medel för att möjliggöra ett långsiktigt och uthålligt arbete.

I programmet ingick att införa skyddat boende som en ny placeringsform i socialtjänstlagen (2001:453), med tillståndsplikt och höjda kvalitetskrav. I samband med det var tanken att stärka barnrättsperspektivet i verksamheten.

Mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck ska stoppas. En stark välfärd skapar möjligheter för alla att få trygga uppväxtvillkor. Därför är regeringens föreslagna investeringar i utbildning, bostadsbyggande och arbetsmarknadsåtgärder grundläggande för det brottsförebyggande arbetet. Segregationen ska minskas och motverkas. Medel föreslås också tillföras barnrättsorganisationer, för bland annat stöd till barn i utsatta situationer. Ett nationellt kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck ska inrättas. Barnkonventionen är svensk lag sedan 2020.

I valrörelsen förde vi socialdemokrater fram flera förslag på hur arbetet mot mäns våld mot kvinnor kan fortsätta:

- Lex Lotta ska införas. När en kvinna mördas, trots att en myndighet känt till hennes utsatta situation, ska myndigheten ta sitt ansvar och gå till botten med vad som gått fel i varje enskilt fall.

- En ny lag mot psykisk misshandel.
- Skärpt straff för upprepade fall av allvarliga sexualbrott.
- Stockholmspolisens Initiativ Gryning ska spridas till hela landet.
- Det ska bli enklare att bli beviljad kontaktförbud.
- Tydligare restriktioner för män som dömts, även efter avtjänat straff.
- Bättre skydd för barn till förälder som slår.
- Långsiktig och permanent finansiering av kvinno- och tjejjourer.
- Rätt att bo kvar i bostaden. En kvinna som utsatts för våld i hemmet ska inte förlora sitt hyresavtal eller tvingas flytta från sitt hem.

Andra åtgärder som riksdagen kan verka för är att IOP (idéburet offentligt partnerskap) blir norm i kommuners samarbeten mellan myndigheter och idéburna kvinnojourers verksamhet. Detta för att stärka samarbetet och på sikt även kvinnojourernas varande i kommunerna. Riksdagen kan också se över och utöka straffskalorna för mäns våld mot kvinnor så att de står i proportion till handlingen.

Riksdagen behöver verka för att tillämpningen av befintlig lagstiftning kartläggs på nationell nivå för att se huruvida befintlig lagstiftning används och hur effektiv den är. Samarbetet mellan polis och kommunala hyresvärdar behöver ses över för att gransamverkan ska förstärkas och våld i hemmet ska identifieras lättare. Kunskapen om mäns våld mot kvinnor bör implementeras i samhällskunskapen och naturvetenskapen i gymnasieundervisningen som en del av läroplanen för att skapa en ny norm kring att prata om patriarkala strukturer.

Det är viktigt att mer fokus läggs på det förebyggande och attitydförändrande arbetet – inte minst för att komma till rätta med hedersrelaterat våld och förtryck – och därför bör en nollvision för mäns våld mot kvinnor utformas och konkretiseras inom det socialpolitiska området. Det uttryckliga syftet bör vara att höja den generella kunskapsnivån och samla samhällets samtliga sektorer i en kraftfull motattack. Mäns våld mot kvinnor måste upphöra. En nollvision menar vi är ett viktigt styrmedel i det arbetet.

Olle Thorell (S)

Adnan Dibrani (S)

Adrian Magnusson (S)

Daniel Vencu Velasquez Castro (S)

Dzenan Cisija (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Joakim Järrebring (S)

Joakim Sandell (S)

Johan Andersson (S)

Johan Büser (S)

Kadir Kasirga (S)

Kalle Olsson (S)

Kenneth G Forslund (S)

Kristoffer Lindberg (S)

Lars Mejern Larsson (S)

Linus Sköld (S)

Markus Kallifatides (S)

Markus Selin (S)

Mathias Tegnér (S)

Mattias Vepsä (S)

Peder Björk (S)

Peter Hedberg (S)

Mattias Ottosson (S)

Niklas Karlsson (S)

Per-Arne Håkansson (S)

Petter Löberg (S)